

Agnieszka Smura

KANCELARIA ADWOKACKA

POZNAŃ, DNIA 12 LIPCA 2021 ROKU

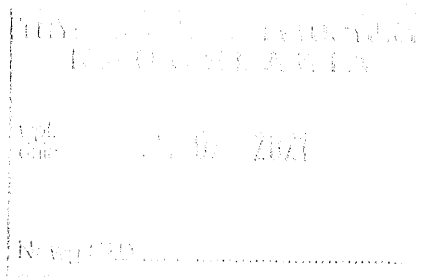
TRYBUNAŁ KONSTITUCYJNY

al. Jana Chrystiana Szucha 12A

00-918 Warszawa

Skarżący: S W

reprezentowany przez
adwokat Agnieszka Smura
Kancelaria Adwokacka
ul. Ogrodowa 2/8, 61-820 Poznań

Sygnatura akt Sądu Apelacyjnego w P

Dotyczy: sprawa z wniosku S W o odszkodowanie i zadośćuczynienie za szkody i krzywdy wynikające z represji za działalność na rzecz niepodległego Państwa Polskiego w postaci: bezprawnego pobytu w okresie od 10.1980 r. do dnia 09.1981 roku w miejscu odosobnienia bez stanowiącego podstawę odosobnienia prawomocnego orzeczenia i w związku z utratą wynagrodzenia za pracę we wskazanym okresie oraz w okresie od dnia 09.1981 r. do dnia 10.1981 r. i bezprawnego powołania do służby wojskowej w okresie od 10.1980 r. do dnia 09.1981 r. w związku z bezprawnym oddelegowaniem do pracy w S W w okresie od 10.1981 r. do dnia 05.1984 r. oraz w związku z rozłąką z rodziną wynikającą z konieczności wyemigrowania wnioskodawcy do S W w okresie od dnia 05.1984 r. do dnia 06.1985 r. - na gruncie ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego Państwa Polskiego (tj. Dz.U. z 2018r., poz. 2099 ze zm.)

SKARGA KONSTITUCYJNA

Niniejszym, działając w imieniu skarżącego S W, z powołaniem na udzielone mi i złożone w siedzibie mojej Kancelarii pełnomocnictwo, którego odpis przedkładam w załączeniu, na podstawie art. 79 ust. 1 w. zw. z art. 188 pkt. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, składam skargę konstytucyjną i jednocześnie wnoszę o stwierdzenie, że:

przepis art. 8a ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 2099 z późn. zm.) – dalej: ustawa lutowa,
w zakresie, w jakim osobom represjonowanym z powodu działalności na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego,

w ten sposób, że pod pozorem realizacji powszechnego obowiązku obrony zostały one powołane do pełnienia czynnej służby wojskowej, ogranicza podstawę faktyczną dochodzenia odszkodowania za poniesioną szkodę i zadośćuczynienia za doznaną krzywdę tylko do okresu od dnia 01 listopada 1982 roku do dnia 28 lutego 1983 roku, **jest niezgodny z art. 64 ust. 2 w związku z art. 32 ust. 1 i art. 2 oraz art. 41 ust. 5 w zw. z art. 77 ust. 1 i 2 i art. 31 ust. Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.**

Nadto, dodatkowo, wnoszę o zasądzenie na rzecz skarżącego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego w niniejszej sprawie, według norm przepisanych.

U z a s a d n i e

I. Stan faktyczny

Pismem z dnia   października 2019 roku, wnioskodawca S   W   , zainicjował przed Sądem Okręgowym w P   ,   , postępowanie w sprawie o przyznanie na jego rzecz wskazanej *stricte* przez niego i określonej w kolejnych pismach procesowych, kwoty pieniężnej, tytułem zadośćuczynienia i odszkodowania w związku z bezprawnym działaniem organów Państwa i prowadzonych wobec jego osoby, represji, z przyczyn politycznych, opierając swoje roszczenia o treść przepisów ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku - o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2099 ze zm.). Postępowanie prowadzone było pod sygnaturą akt

W toku prowadzonego tak postępowania, wnioskodawca przedstawił szereg dowodów, w tym zebranych przez siebie dokumentów, stanowiących potwierdzenie spełnienia przy tym, wszystkich przesłanek uzasadniających przyznanie mu żądanych, na chwilę obecną, świadczeń, z tytułu przywołanej powyżej ustawy, tj. tzw. ustawy lutowej.

I tak, ostatecznie, po przeprowadzeniu postępowania dowodowego w sprawie, szerokiego przesłuchania wnioskodawcy i zapoznaniu się z, dotyczącymi wnioskodawcy S   W   aktami z Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej, wyrokiem z dnia   sierpnia 2020 roku, Sąd Okręgowy w P   ,   , wydanym w sprawie prowadzonej pod sygnaturą akt   w przedmiocie odszkodowania i zadośćuczynienia za szkody i krzywdy wynikające z represji za działalność na rzecz niepodległego Państwa Polskiego w postaci: bezprawnego pobytu w okresie od   .10.1980 r. do dnia   .09.1981 roku w miejscu odosobnienia bez stanowiącego podstawę odosobnienia prawomocnego orzeczenia i w związku z utratą

wynagrodzenia za pracę we wskazanym okresie oraz w okresie od dnia .09.1981 r. do dnia .10.1981 r. i bezprawnego powołania do służby wojskowej w okresie od .10.1980 r. do dnia 09.1981 r. w związku z bezprawnym oddelegowaniem do pracy w S w okresie od 10.1981 r. do dnia .05.1984 r. oraz w związku z rozłąką z rodziną wynikającą z konieczności wyemigrowania wnioskodawcy do K w okresie od dnia .05.1984 r. do dnia .06.1985 r., oddalił w całości złożony przez S W tak wniosek.

Dodatkowo, działając w oparciu o treść art. 13 rzeczowej ustawy, kosztami sądowymi w sprawie, Sąd obciążył Skarb Państwa.

Wobec mających miejsce, po stronie Sądu I Instancji, w ocenie wnioskodawcy uchybień, i to zarówno w zakresie naruszeń związanych z ustaleniem stanu faktycznego sprawy, prowadzących w konsekwencji do nieprawidłowego zastosowania, subsumpcji przepisów prawa materialnego, jak i przepisów o charakterze proceduralnym, pełnomocnik wnioskodawcy, pismem z dnia października 2021 roku, zaskarżył przedmiotowy wyrok, wnosząc o jego zmianę i zasądzenie na rzecz wnioskodawcy S W, wskazanych w treści apelacji, szczegółowo, kwot – tytułem zadośćuczynienia i odszkodowania za represje polityczne stosowane wobec niego, a także zasądzenie na rzecz wnioskodawcy zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie, w razie uznania, iż w sprawie istnieją ku temu przesłanki ustawowe, uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I Instancji.

I tak, Sąd Apelacyjny w P po przeprowadzeniu rozprawy i rozpoznaniu wywiezionej przez pełnomocnika wnioskodawcy apelacji, wyrokiem z dnia marca 2021 roku, utrzymał zaskarżony wyrok w całości w mocy i jednocześnie kosztami procesu za postępowanie odwoławcze obciążył Skarb Państwa, zasądzając w tym, od Skarbu Państwa, na rzecz wnioskodawcy S W kwotę zł tytułem zwrotu kosztów ustanowienia pełnomocnika w postępowaniu odwoławczym.

W lapidarnym wręcz uzasadnieniu Sądu odwoławczego, wskazano przede wszystkim, iż zebrany w sprawie materiał dowodowy, w ocenie Sądu to nie wykazał, jakkolwiek, iżby wobec wnioskodawcy S W, zachodziły przesłanki określone przepisami ustawy z dnia 23 lutego 1992 roku - *o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego Państwa Polskiego* (tj. Dz. U. z 2018 r., poz. 2099 ze zm.), uzasadniające

przyznanie mu jakiegokolwiek w zasadzie kwoty pieniężnej, i to zarówno tytułem zadośćuczynienia jak i odszkodowania, za represje polityczne mu wyrządzone.

Bezspornym zdaniem Sądu było, iż wobec wnioskodawcy nie została nigdy (w szczególności w okresie 1981 – 1982) wydana, tym bardziej zaś wykonana decyzja o internowaniu, w tym wydana na podstawie art. 42 ust. 1 Dekretu o stanie wojennym z dnia 12 grudnia 1981 r. (Dz. U. z 1981.29.154). W przypadku wnioskodawcy nie zachodziła zatem podstawa odszkodowawcza, ujęta w art. 8 ust. 1 powoływanej ustawy lutowej, jaka jest wydania decyzji o internowaniu w związku z wprowadzeniem w dniu 13 grudnia 1981 r. w Polsce stanu wojennego. Dodatkowo, w ocenie Sądu odwoławczego, w związku ze swoją działalnością opozycyjną wnioskodawca nie był nigdy pozbawiony wolności – tj., zatrzymany lub tymczasowo aresztowany w związku z toczącym się postępowaniem. Jak wskazano również przez Sąd, nawet w sytuacji uznania, iż doszło do bezprawnego powołania skarżącego do służby wojskowej, i to z przyczyn *stricto* politycznych (tj. represje polityczne z uwagi na działalność na rzecz niepodległego Państwa Polskiego), okres powołania skarżącego S   W   do służby wojskowej nie pokrywa się z okresem wskazanym w treści obowiązującego przepisu art. 8a ust. 1 ustawy lutowej – w konsekwencji zatem, wobec braku spełnienia, jak wskazał Sąd, przesłanek ustawowych uzasadniających przyznanie na rzecz wnioskodawcy, jakichkolwiek roszczeń odszkodowawczych w związku z jego powołaniem do wojska, zgłaszane tak roszczenia, podlegały całkowitemu oddaleniu.

Z twierdzeniami zawartymi w treści ostatniego z wydanych wyroków, tj. wyroku Sądu Apelacyjnego w P   z dnia   marca 2021 roku, sygnatura akt   jak i przyjętą na potrzeby prowadzonego postępowania argumentacją Sądu, *a quo*, jako sprzeczną i stojącą w bezsprzecznej opozycji, tak do znajdujących zastosowanie w przedmiotowej sprawie przepisów prawa, jak i nieuwzględniającej, w odpowiednim stopniu, okoliczności sprawy oraz dotyczącej osoby sprawcy, nie zgodził się pełnomocnik wnioskodawcy, który pismem z dnia   maja 2021 roku, złożył kasację od wyroku Sądu II Instancji, do Sądu Najwyższego. Dotychczas, wywieziona tak kasacja nie została jeszcze rozpoznana.

II. Orzeczenie ostateczne, z którym związane jest naruszenie przepisów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej

Kwestionowanym na ten moment orzeczeniem, prawomocnym, z jakim związane jest naruszenie przepisów ustawy zasadniczej – Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej jest wyrok Sądu

Apelacyjnego w P - z dnia marca 2021 roku, wydany w sprawie prowadzonej pod sygnaturą akt Odpis orzeczenia wraz z uzasadnieniem skutecznie doreczono na adres Kancelarii pełnomocnika wnioskodawcy w dniu 14 kwietnia 2021 roku. Z wyżej wskazanym orzeczeniem, skarżący wiąże rażące naruszenie przysługujących mu, na gruncie obowiązujących przepisów ustawy zasadniczej, praw – tj. głównie prawa do własności, równości obywatela wobec prawa, nietykalności osobistej, prawa do wynagrodzenia szkody, jak również prawa do wolności (mogącego podlegać, jedynie w wyjątkowych sytuacjach, ograniczeniom), a także zasady demokratycznego państwa prawnego – a skonkretyzowanych w art. 64 ust. 2 w zw. z art. 32 ust. 1 i art. 2 oraz art. 41 ust. 5 w zw. z art. 77 ust. 1 i 2 i art. 31 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

III. Naruszenia przepisów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przez obowiązujące regulacje art. 8a ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 2099 z późn. zm.) będącej podstawą kwestionowanego prawomocnego orzeczenia Sądu Apelacyjnego w P z dnia marca 2021 roku, sygn. akt

Kwestionowane na ten moment przez pełnomocnika skarżącego orzeczenie, tj. wyrok Sądu Apelacyjnego w P z dnia marca 2021 roku, sygn. akt , zostało wydane, w oparciu, między innymi o treść art. 8a ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz.U. z 2018, poz. 2099 z późn. zm.). Zgodnie z treścią przywołanego przepisu, jak wyżej, Osobie, która w okresie od dnia 1 listopada 1982 r. do dnia 28 lutego 1983 r. pełniła czynną służbę wojskową, do której odbycia została powołana za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, przysługuje od Skarbu Państwa odszkodowanie za poniesioną szkodę i zadośćuczynienie za doznana krzywdę.

W świetle obowiązujących zatem, na ten moment, przepisów prawa, w kształcie jak wyżej, przesłanką konieczną do uzyskania odszkodowania i zadośćuczynienia jest powołanie do czynnej służby wojskowej, w związku z działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, przy czym pełnienie służby uprawniającej do uzyskania stosownych rekompensat uwarunkowane jest czasookresem pełnienia tej służby i określonej w sposób bardzo wąski – tj. dotyczy powołania do czynnej służby wojskowej w okresie, jedynie od dnia 01 listopada 1982 roku do dnia 28 lutego 1983 roku (tj. okresu niespełna 4 miesięcy). W konsekwencji, wszystkie osoby, odbywające czynną służbę wojskową, zarówno przed, jak i po wskazanym okresie, nawet w przekraczając próg w sposób

nieznaczny, w jedną bądź w drugą stronę, mimo iż czynna służba wojskowa miałyby być związana z represjami ze względów politycznych, pozbawione zostały, na gruncie ustawy prawa do rekompensaty w związku z poniesioną przez nie szkodą oraz krzywdą. Ustawodawca zatem, takim sformułowaniem przepisu, w sposób znaczący ograniczył krąg podmiotowy osób uprawnionych do dochodzenia roszczeń z tytułu powołania do czynnej służby wojskowej stanowiącej represję za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

Analiza powyżej wskazanej regulacji, pod kątem zgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej może jednak, *a priori*, nasuwać wnioski, co do naruszenia obowiązujących w tym zakresie przepisów, w tym, między innymi treści art. 64 ust. 2 w zw. z art. 32 ust. 1 i art. 2 Konstytucji. Zgodnie z treścią powołanej tak regulacji: art. 64 ust. 2 Konstytucji: Własność, inne prawa majątkowe oraz prawo dziedziczenia podlegają **równej dla wszystkich ochronie prawnej**; art. 32 ust. 1 i 2: 1. Wszyscy są wobec prawa równi. 1. Wszyscy mają prawo do **równego traktowania przez władzę publiczną**. 2. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z **jakiegokolwiek przyczyny**.

W odniesieniu do analizy zasad wynikających zaś z przywołanych powyżej przepisów prawa, Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie podkreślał już, w swoim orzecznictwie znaczenie gwarancji zawartych w rzeczonym przepisie (między innymi wyrok z dnia 26 maja 2010 roku, sygn. akt P 29/08) – art. 64 ust. 2 Konstytucji nakazuje bowiem zapewnienie równej ochrony własności i praw majątkowych. Powołany przepis dopełnia regulację zawartą w art. 21 ust. 1 oraz art. 64 ust. 1 Konstytucji, nawiązując jednocześnie - w perspektywie konstytucyjnej regulacji ochrony własności - do ogólnej normy art. 32 ust. 1 zdania pierwszego Konstytucji, statuującej zasadę równości. Na podstawie orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego należy przyjąć, że istotą regulacji art. 64 ust. 2 Konstytucji jest podkreślenie, **iż ochrona własności i innych praw majątkowych nie może być różnicowana z uwagi na charakter podmiotu danego prawa** (zob. wyroki Trybunału Konstytucyjnego: z dnia 25 lutego 1999 r., sygn. akt K 23/985; z dnia 28 października 2003 r., sygn. akt P 3/036). Trybunał Konstytucyjny zwracał również uwagę, że „równość ochrony” ujęta w art. 64 ust. 2 Konstytucji **chroni własność bez względu na materialnoprawne zróżnicowanie statusów tej własności** (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 marca 2004 r., sygn. akt K 22/037). Z drugiej strony, art. 64 ust. 2 Konstytucji nie tylko nawiązuje do zasady równości, ale też daje wyraz ogólnemu stwierdzeniu, **że wszystkie prawa majątkowe muszą podlegać ochronie prawnej** (por. wyroki Trybunału Konstytucyjnego: z dnia 13 kwietnia 1999 r., sygn. akt K 36/988; z dnia 2 czerwca 1999 r., sygn. akt K 34/989)

Na gruncie przywołanych tak zaś regulacji i wynikających z nich zasad, ochrona konstytucyjna objęty jest każdy, komu przysługuje prawo majątkowe, bez względu na cechy osobowe czy inne szczególne przymioty. Ochrona zapewniona tymże podmiotom winna zaś być przy tym, równa dla każdego z tych podmiotów – w konsekwencji, tworzenie jakichkolwiek w zasadzie, przez ustawodawcę, praw majątkowych,

winno łączyć się, czy uwzględniać zasady konstytucyjne, w tym, prawo do ochrony prawa majątkowego oraz równość tej ochrony.

Powyższe rozważania, przedstawione jedynie w lapidarnym ujęciu, aczkolwiek potwierdzone, szerokim również, dodatkowym orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego, w sposób jednoznaczny wskazują, iż całkowicie bezzasadnym jest, w świetle regulacji i obowiązujących zasad konstytucyjnych, różnicowanie, jakkolwiek, na gruncie analizowanej ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku, tzw. ustawy lutowej – tu, w szczególności w kontekście uprawnień przysługujących podmiotom na gruncie przepisu art. 8a ust. 1 ustawy jak wyżej, a to poprzez tak znaczne ograniczenie kręgu osób uprawnionych do uzyskania odszkodowania i zadośćuczynienia w związku z poborem do czynnej służby wojskowej, z uwagi na podejmowanie działań niepodległościowych, a zatem z przyczyn *stricte* politycznych. W ocenie pełnomocnika skarżącego również, tak znaczne ograniczenie kręgu podmiotów uprawnionych do roszczeń, jak wyżej, i to w świetle przysługujących i zagwarantowanych Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej praw, jawi się jako rażące i sprzeczne także, z obowiązującymi przepisami ustawy zasadniczej.

Jak wskazano bowiem powyżej, pozbawionym jakichkolwiek podstaw, i przy tym całkowicie nieuzasadnionym jest tak znaczące ograniczenie gwarantowanych konstytucyjnie, praw, jak wyżej, poprzez mające miejsce na ten moment, działania podjęte przez ustawodawcę. Wprowadzone tak bowiem restrykcje, nie znajdują jakiegokolwiek uzasadnienia w okolicznościach, przyczynach społecznych, czy przepisach prawa, a w konsekwencji uznać należy je za jakkolwiek nieuzasadnione. Jak wskazuje zaś art. 32 Konstytucji, do ewentualnych ograniczeń w zakresie zasady równości podmiotów, obywateli, może dojść zaś w określonych jedynie sytuacjach: 1) kryterium różnicowania pozostaje w racjonalnym związku z celem i treścią danej regulacji; 2) waga interesu, któremu różnicowanie ma służyć, pozostaje w odpowiedniej proporcji do wagi interesów, które zostaną naruszone w wyniku wprowadzonego różnicowania; 3) kryterium różnicowania pozostaje w związku z innymi wartościami, zasadami czy normami konstytucyjnymi, uzasadniającymi odmienne traktowanie podmiotów podobnych.

W odniesieniu do analizowanego art. 8a ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. należy postrzegać zasadę równości łącznie z zasadą sprawiedliwości społecznej, wynikającą z art. 2 Konstytucji. W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego pojęcie tej sprawiedliwości w połączeniu z pojęciem równości interpretowane jest tak, że: a) jeżeli w podziale dóbr i związanym z tym podziale ludzi występują nieusprawiedliwione różnice, to wówczas różnice te traktuje jako nierówność (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 sierpnia 1990 r., sygn. akt K 7/9012); b) sprawiedliwość jest przeciwieństwem arbitralności, wymaga, aby zróżnicowanie sytuacji prawnej osób pozostawało w odpowiedniej relacji do różnic w ich sytuacji (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 sierpnia 1990 r., sygn. akt K 7/90); c) dopuszczalne jest zróżnicowanie sytuacji prawnej osób pod warunkiem, że jest ono sprawiedliwe, a zakazane jest ustanawianie zróżnicowań, które byłyby nieusprawiedliwione (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 lutego 1997 r., sygn. akt P 4/9613)

Powyższe rozróżnienie kręgu osób pełniących czynną służbę wojskową, na osoby pełniące tę służbę w okresie objętym przepisem, jak i dalej, pełniące służbę poza nią – z przyczyn politycznych, jawi się jako nieuzasadnione również i naruszające uprawnienia konstytucyjne, zwłaszcza w kontekście przepisów także ustawy treść art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (dalej: ustawy z dnia 20 marca 2015 r.)¹⁰, który **uznaje za osobę represjonowaną z powodów politycznych osobę, która w okresie od dnia 1 stycznia 1956 r. do dnia 31 lipca 1990 r. przez okres powyżej 30 dni pełniła zasadniczą służbę wojskową lub czynną służbę wojskową w ramach ćwiczeń wojskowych, do której odbycia została powołana z przyczyn politycznych za działalność na rzecz odzyskania przez Polskę niepodległości i suwerenności lub respektowania politycznych praw człowieka w Polsce.** Analizą należy objąć podstawy zróżnicowania pod kątem praw majątkowych osób, na osoby represjonowane w rozumieniu art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 20 marca 2015 r., którym art. 8a ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. przyznaje uprawnienie do dochodzenia od Skarbu Państwa odszkodowania za poniesioną szkodę oraz zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, oraz na osoby represjonowane w rozumieniu rzeczzonego przepisu, którym takie uprawnienie nie zostało przyznane. Przedmiotem rozważań jest tu zatem kwestia równej ochrony praw majątkowych. Prawo do odszkodowania i zadośćuczynienia może być bowiem uznane za inne prawo majątkowe, którego możliwość dochodzenia w pełnej wysokości nie powinna być co do zasady ograniczona ze względu na przynależność do danej grupy podmiotów wyróżnionej z powodów nierelevantnych. Sytuacja taka godzić będzie bowiem w konstytucyjną zasadę równości.

W konsekwencji takiego stanu rzeczy, i przenosząc powyższe rozważania prawne na kanwę niniejszej sprawy, winno to w zasadzie nie ulegać żadnym wątpliwościom, iż na skutek takiego sformułowania, kwestionowanego na ten moment przepisu art. 8a ust. 1 ustawy lutowej, doszło do **niedopuszczalnego różnicowania ochrony prawnej osób ubiegających się o odszkodowanie lub zadośćuczynienie w związku z represjami z powodu działalności na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, w porównaniu z osobami, które były represjonowane w ten sam sposób z tego samego powodu, w okresie od dnia 01 stycznia 1956 roku do dnia 31 października 1982 roku oraz od dnia 01 marca 1983 roku do 31 lipca 1990 roku i naruszenia konstytucyjnych zasad równości, sprawiedliwości społecznej.**

Wprowadzone tak bowiem przez ustawodawcę, w treści analizowanego przepisu prawa, ograniczenia nie są w żaden przy tym sposób uzasadnione – i tak, wprowadzone kryterium różnicowania nie pozostaje w racjonalnym związku z celem i treścią danej regulacji, waga interesu, któremu różnicowanie ma służyć, nie pozostaje w odpowiedniej proporcji do wagi interesów, które zostały naruszone w wyniku wprowadzonego tak różnicowania, kryterium różnicowania nie pozostaje jakkolwiek w związku z innymi wartościami, zasadami czy normami konstytucyjnymi uzasadniającymi odmienne traktowanie podmiotów podobnych (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 01 marca 2011 roku, sygn. akt V P 21/09).

Ustawodawca, w toku prowadzonych przez siebie, nad analizowanym i kwestionowanym przepisem prawa, **w żaden racjonalny sposób nie uzasadnił tak dokonanego różnicowania** powołując się w tym

zakresie, w zasadzie wyłącznie, na kwestie budżetowe, finansowe. Powoływana tak kwestia nie może jednak, w ocenie pełnomocnika skarżącego, zostać potraktowana, jako odpowiednio proporcjonalna do wagi interesu, który został naruszony przez ustawodawcę na skutek wprowadzonego ograniczenia – i stanowić o zasadności wprowadzenia, tak istotnego, ograniczenia prawa do odszkodowania i zadośćuczynienia za pełnienie czynnej służby wojskowej, do której odbycia dana osoba została powołana za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. Powoływanie się zaś na kwestie związane z równowagą budżetową i koniecznością, rzekomo, jej zachowania, nie zostało zaś w zasadzie jakkolwiek przez ustawodawcę uzasadnione – w konsekwencji, niewyjaśnionym w najmniejszym nawet stopniu pozostaje kwestia, dlaczego wprowadzenie ograniczenia możliwości dochodzenia odszkodowania i zadośćuczynienia (ze względu na konieczność zachowania równowagi budżetowej), dotyczy osób, które pełniły czynną służbę wojskową, do której odbycia zostały powołane za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, wyłącznie w okresie wskazanym w ustawie. Nie przedstawiono przy tym żadnego również wiarygodnego ekonomicznego uzasadnienia wprowadzonego tak ograniczenia.

Brak jest w konsekwencji, w ocenie pełnomocnika skarżącego, przy tym, jakiegokolwiek związku pomiędzy zastosowanym przez Ustawodawcę, kryterium różnicowania, a innymi wartościami czy normami konstytucyjnymi, które mogłyby uzasadniać odmienne traktowanie podmiotów podobnych – tu: podmiotów powołanych do czynnej służby wojskowej w związku z działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. Zastosowane tak, sztywne ograniczenia, zasadzające się wyłącznie w zasadzie na kryterium czasowym, określonym w sposób bardzo rygorystyczny i generalny, uznać należy za, tak niczym nieuzasadnione, i jako bezsprzecznie arbitralne, nie spełniające, w konsekwencji, z przyczyn przywołanych między innymi powyżej, przesłanek dopuszczalności różnicowania – a w konsekwencji uznać należy je za niezgodne z treścią i prawami gwarantowanymi przez art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Dodatkowo, tak rażące różnicowanie sytuacji osób, na podstawie, wyłącznie w zasadzie sztywnego kryterium czasowego, uznać należy za naruszające zasady sprawiedliwości społecznej, gwarantowane również ustawą zasadniczą.

Pełnomocnik skarżącego również, poza przywołanymi powyżej kwestiami, i twierdzeniami, mającymi świadczyć już o pełnej niekonstytucyjności analizowanego przepisu, pragnie również zwrócić uwagę, iż w jego ocenie to, odbywanie czynnej służby wojskowej w ramach ćwiczeń wojskowych, które wiązało się z faktycznym ograniczeniem wolności osób, które do jej odbycia zostały powołane w związku z podejmowanymi przez siebie działaniami niepodległościowymi, poczytywać należy w kategorii, bezsprzecznie i ponad wszelką wątpliwość (a uwzględniając, w szczególności, zarówno warunki, w jakich osoby te przebywały w miejscach odosobnienia, jak również sam sposób ich powoływania do służby, często nagły, bez wyjaśnienia), stanowiło bezprawne pozbawienie wolności, i to w rozumieniu art. 41 ust. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Pozbawienie wolności na gruncie konstytucyjnym rozumiane jest szeroko, obejmuje m. in. karę pozbawienia wolności, procesowe formy ingerencji w możliwość przemieszczania się, w tym tymczasowe

aresztowanie, zatrzymanie, przymusowe doprowadzenie, a także przymusowe umieszczenie osoby w szpitalu psychiatrycznym bez jej zgody. Na marginesie zauważyć wypada, że podobne rozwiązanie zostało przyjęte w art. 5 ust. 5 EKPC, który gwarantuje, że „każdy, kto został pokrzywdzony przez niezgodne z treścią tego artykułu zatrzymanie lub aresztowanie, ma prawo do odszkodowania”. Na gruncie art. 5 ust. 5 EKPC „prawo do wolności” rozumiane jest jako wolność osoby w rozumieniu fizycznym, która należy odróżnić od zwykłych ograniczeń prawa do swobodnego poruszania się, o których mowa w art. 2 Protokołu 4 do EKPC sporządzonego w Strasburgu dnia 16 września 1963 r. (Dz. U. z 1995 r. Nr 36, poz. 175/2 z późn. zm.). Różnica między ograniczeniem swobodnego poruszania na tyle poważnym, że spełnia znamiona pozbawienia wolności, o którym mowa w art. 5 ust. 1 EKPC, a zwykłymi ograniczeniami wolności odnosi się do stopnia lub intensywności zastosowanych środków, nie zaś ich natury czy istoty. Zaznaczyć przy tym należy, że pozbawienie wolności nie ogranicza się do klasycznej formy pozbawienia wolności po aresztowaniu czy wydaniu wyroku skazującego, lecz może przyjmować różne formy. Obejmuje ono zarówno element obiektywny odosobnienia osoby w określonej, ograniczonej przestrzeni przez okres, którego nie można uznać za nieistotny, jak i dodatkowy element subiektywny w takim rozumieniu, że dana osoba nie wyraziła wyraźnej zgody na takie odosobnienie. Istotne czynniki obiektywne, które należy wziąć pod uwagę, obejmują możliwość opuszczania ograniczonego obszaru, stopień nadzoru i kontroli ruchów osoby, zakres izolacji oraz dostępność do kontaktów społecznych. Z punktu widzenia sytuacji prawnej osób powołanych do odbywania czynnej służby wojskowej w ramach ćwiczeń wojskowych, która wiązała się nieraz z faktycznym pozbawieniem wolności, a do odbycia której zostały one powołane za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, relewantnym wzorcem pozwalającym uznać, że ta forma represji była ograniczeniem swobodnego poruszania na tyle poważnym, że spełnia ona znamiona pozbawienia wolności, o którym mowa w art. 5 ust. 1 EKPC, a tym samym i w art. 41 ust. 5 Konstytucji, jest ten przyjęty przez Europejski Trybunał Praw Człowieka (dalej: ETPC) w sprawie Guzzardi przeciwko Włochom. ETPC wskazał, że sytuacja Guzzardiego przypominała w dużym stopniu pozbawienie wolności w „otwartym więzieniu” lub umieszczenie w wojskowej jednostce dyscyplinarnej.

Analiza zdarzeń historycznych, uwzględniająca przy tym, ówczesne metody działania organów Państwa, uznać należy, iż bezsprzecznie, powołanie do czynnej służby wojskowej w związku z represjami z powodu działalności na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, mogło stanowić ekwiwalent internowania i bezprawnego pozbawienia wolności – w konsekwencji wydaje się, iż zastosowanie standardów wynikających z art. 41 ust. 5 w związku z art. 77 ust 1 i w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji, jest w odniesieniu do analizowanego art. ustawy lutowej, tj. art. 8a ust. 1, w pełni uzasadnione.

Poddając pod dalszą analizę kwestionowaną na ten moment regulację, pełnomocnik skarżącego pragnie wskazać, iż jego zdaniem to, treść art. 8a ust. 1 ustawy lutowej, ocenić należy również, w konsekwencji powyższego, pod kątem konstytucyjnego prawa do wynagrodzenia szkody, jaka została wyrządzona przez niegodne z prawem działanie organu władzy publicznej – wydaje się bowiem, iż wprowadzone tak przez ustawodawcę ograniczenia kręgu podmiotowego osób uprawnionych do

uzyskania stosownych rekompensat za stosowane wobec nich represje, ocenić należy jako nieproporcjonalne i naruszające przepisy Konstytucji.

Art. 77 ust. 1 Konstytucji stanowi źródło prawa podmiotowego do egzekwowania odpowiedzialności władzy publicznej (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 września 2003 r., sygn. K 20/0221). Artykuł 77 ust. 1 Konstytucji ma charakter materialnoprawny, odnosi się do każdego działania organów władzy publicznej oraz określa przesłanki naprawienia szkody. Nie da się sprowadzić rzeczzonego unormowania jedynie do proklamacji samej idei odpowiedzialności odszkodowawczej państwa. Na poziomie konstytucyjnym zakotwiczone w nim zostały elementy statusu jednostki poszkodowanej przez niezgodne z prawem działanie władzy publicznej. Sens tego przepisu wyraża się w przeniesieniu ciężaru dolegliwości (alokacja ryzyka) związanej z wadliwym działaniem władzy publicznej z poszkodowanej jednostki na państwo (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 lutego 2009 r., sygn. SK 34/07).

W świetle powołanego wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 września 2003 r., sygn. K 20/02 należy przyjąć, że art. 41 ust. 5 Konstytucji w sposób precyzyjny określa zdarzenie, które może być podstawą przyznania odszkodowania - jest nim bezprawne pozbawienie wolności. Tym różni się art. 41 ust. 5 Konstytucji od art. 77 ust. 1 Konstytucji, który operuje zagregowanym pojęciem „niezgodnego z prawem działania władzy publicznej”. Trybunał Konstytucyjny uznaje, że ustrojodawca wprowadził w art. 41 ust. 5 Konstytucji oddzielne wobec art. 77 ust. 1 Konstytucji uregulowanie, aby podkreślić konieczność ponoszenia przez Państwo odpowiedzialności odszkodowawczej za przypadki bezprawnego pozbawienia wolności (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 1 marca 2011 roku, sygn. P 21/09). W tym kontekście podkreślenia wymaga teza Trybunału Konstytucyjnego, że wolność osobista człowieka jest jednym z kilku jego najbardziej fundamentalnych praw; jest silnie powiązana z prawem do bezpieczeństwa osobistego (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 1 marca 2011 roku, sygn. P 21/09). Obie te wartości gwarantują wolność każdego od arbitralności działań organów władz publicznych, chronią każdego od strachu przed własnym państwem, w tym także przed motywowanym politycznie pozbawieniem wolności w jakiegokolwiek formie. Ranga dobra, którego naruszenie zobowiązuje władzę publiczną do rekompensaty na podstawie art. 41 ust. 5 Konstytucji, jest szczególnie wysoka. Ta konstatacja ma znaczenie z punktu widzenia oceny zachowania proporcjonalności przez ustawodawcę zwykłego, kształtującego zasady i ograniczenia odszkodowania za konsekwencje naruszenia wolności w porównaniu do naruszenia praw majątkowych - w obu wypadkach bezprawnego zachowania władzy publicznej (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 1 marca 2011 roku, sygn. P 21/09). W konsekwencji w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego przyjmuje się, że wprowadzenie przez ustrojodawcę do Konstytucji w art. 41 ust. 5 oddzielnej podstawy do dochodzenia odszkodowania za bezprawne pozbawienie wolności nie może być uznane za pozbawione znaczenia. Trybunał Konstytucyjny uznaje, że skoro art. 41 Konstytucji chroni na poziomie konstytucyjnym wolność osobistą, a art. 41 ust. 5 Konstytucji przewiduje odpowiedzialność odszkodowawczą państwa za jej bezprawne pozbawienie, to w tym zakresie (zdarzenia powodującego szkodę) art. 41 ust. 5 Konstytucji jest samodzielnym (niezależnym od art. 77 ust. 1

Konstytucji) źródłem prawa do odszkodowania za bezprawne działanie organów władzy publicznej (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 1 marca 2011 roku, sygn. P 21/09).

Trybunał Konstytucyjny zwraca uwagę, że bezprawne pozbawienie wolności skutkuje zawsze poniesieniem przez osobę pozbawioną wolności szkody o charakterze niematerialnym (krzywda), niezależnie od występujących w takim wypadku, sytuacyjnie zróżnicowanych co do zakresu i rozmiaru, majątkowych następstw wymagających kompensacji. Odszkodowanie na rzecz poszkodowanego z tytułu pozbawienia wolności powinno mieć co do zasady charakter pełny w tym sensie, że powinno rekompensować zarówno szkodę materialną, jak i niematerialną (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 1 marca 2011 roku, sygn. P 21/09). Zauważyć przy tym należy, że o ile szkoda majątkowa jest mierzalna (doznana strata, utracony zysk), o tyle szkoda niemajątkowa (krzywda) jest niewyliczalna w sposób matematyczny. Naprawienie takiej szkody odbywać się musi w sposób zryczałtowany, przez przyznawanie kwoty „odpowiedniej”, o której wysokości z natury rzeczy decydować musi organ orzekający. Na poziomie orzekania w konkretnej sprawie sytuacja finansowa państwa nie może być przyczyną obniżenia wysokości odszkodowania i zadośćuczynienia za bezprawne pozbawienie wolności.

Zauważyć należy, że art. 8a ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. nie tyle wprowadza ustawowe ograniczenie prawa do pełnego odszkodowania za bezprawne pozbawienie wolności, co w stosunku do pewnej grupy podmiotów całkowicie wyłącza możliwość dochodzenia odszkodowania. Jakkolwiek wykładnia art. 8a ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. przyjęta przez Sąd Apelacyjny w Katowicach we wspomnianym wyroku z dnia 9 marca 2017 roku, II AKa 1/17, nieco łagodzi rzeczzone ograniczenie, to nadal ustalenie prawa do rekompensaty zależne jest od sztywnego kryterium czasowego - w zależności od tego czy represje miały miejsce przynajmniej częściowo w okresie od dnia 1 listopada 1982 r. do dnia 28 lutego 1983 r. czy tylko w okresie od dnia 1 stycznia 1956 r. do dnia 31 października 1982 r. lub od dnia 1 marca 1983 r. do dnia 31 lipca 1990 r. O ile Trybunał Konstytucyjny uznaje, że wprowadzenie ograniczenia prawa do pełnego odszkodowania jest na gruncie art. 41 ust. 5 Konstytucji dopuszczalne, o tyle wyłączenie tego prawa w stosunku do określonej kategorii podmiotów w perspektywie art. 31 ust. 3 Konstytucji nie da się pogodzić z art. 41 ust. 5 w związku z art. 77 ust. 1 Konstytucji

Ustawodawca jako uzasadnienie ograniczenia zawartego w art. 8a ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. wskazał na konieczność zachowania równowagi budżetowej państwa. Jest ona niewątpliwie wartością chronioną konstytucyjnie - od niej zależy zdolność państwa do działania i rozwiązywania jego różnorodnych interesów (zob. wyrok TK z dnia 17 grudnia 1997 r., sygn. K 22/9625). Trybunał Konstytucyjny podkreśla w swoim orzecznictwie, że pomimo iż państwo ma obowiązek podejmować działania, które zapewnią odpowiednie środki finansowe niezbędne dla realizacji konstytucyjnych praw i wolności, to nie może ignorować faktu, że musi przy tym uwzględnić sytuację gospodarczą i konieczność

zapewnienia warunków rozwoju gospodarczego (zob. wyrok TK z dnia 17 grudnia 1997 r., sygn. K 22/96). W tej perspektywie odpowiedzieć należy na pytanie czy - ze względu na konieczność zachowania równowagi budżetowej państwa - wyłączenie prawa do odszkodowania, zawarte w art. 8a ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r., w stosunku do osób, które pełniły czynną służbę wojskową, do której odbycia zostały powołane za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, tylko w okresie od dnia 1 stycznia 1956 r. do dnia 31 października 1982 r. lub od dnia 1 marca 1983 r. do dnia 31 lipca 1990 r., nie prowadzi do nadmiernej ingerencji w to prawo.

Odnosząc się zaś do trzeciego kryterium - proporcjonalności sensu stricto - przyjąć należy, że ze względu na wartość dobra chronionego na gruncie art. 41 Konstytucji (wolności osobistej) konieczność zachowania równowagi budżetowej nie może być źródłem sztywnego wyłączenia odpowiedzialności odszkodowawczej państwa na poziomie ustawy za bezprawne pozbawienie wolności w postaci pełnienia czynnej służby wojskowej, do której odbycia osoba została powołana za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, jeśli to powołanie stanowiło w istocie ekwiwalent internowania.

Uwypuklenia wymaga pogląd wyrażony w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego, że wdzięczność wszystkim osobom narażającym swoje życie w walce o niepodległość i suwerenność Państwa Polskiego w okresie gdy „podstawowe wolności i prawa człowieka były w naszej Ojczyźnie łamane” jest nie tylko naturalna, ale również społecznie oraz konstytucyjnie w pełni akceptowana. Nie wiąże się ona jednak z automatycznym nakazem tworzenia przez ustawodawcę jakichkolwiek rozwiązań prawnych przewidujących przysporzenia finansowe dla osób podejmujących działania o charakterze niepodległościowym (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 lipca 2012 r., sygn. P 8/11).

Z drugiej strony w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 kwietnia 1999 r., sygn. K 36/9827, wskazano, że art. 64 ust. 2 Konstytucji „daje wyraz ogólnemu stwierdzeniu, że wszystkie prawa majątkowe muszą podlegać ochronie prawnej. Na ustawodawcy zwykłym spoczywa tym samym nie tylko obowiązek pozytywny ustanowienia przepisów i procedur udzielających ochrony prawnej prawom majątkowym, ale także obowiązek negatywny powstrzymania się od przyjmowania regulacji, które owe prawa mogłyby pozbawiać ochrony prawnej lub też ochronę tę ograniczać”. Z konstytucyjnego punktu widzenia ochrona określonego prawa majątkowego obejmuje również ochronę możliwości jego realizacji, a więc uwzględnienie szerszego kontekstu systemowego, w którym prawo to funkcjonuje. W konsekwencji ocena przepisów, które ingerują w taką możliwość, de facto ją eliminując, może prowadzić do uznania ich za sprzeczne z art. 64 ust. 2 Konstytucji.

Z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego wynika wprost, że ochrona praw majątkowych nie oznacza jednak zupełnej niemożności ingerencji w ich treść, ich absolutnej nienaruszalności (wyrok z dnia 22 czerwca 1999 r., sygn. K 5/9928; wyrok z dnia 24 października 2000 r., sygn. SK 7/0029). Konieczne jest jednak zachowanie ram konstytucyjnych, które wyznaczają granice ochrony konstytucyjnej określonego prawa majątkowego (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 stycznia 2000 r., sygn. P 11/9930; wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 października 2000 r., sygn. SK 7/0031). Ograniczenia takie

Konstytucja wprowadza w art. 31 ust. 3. W dotychczasowym orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego wielokrotnie wskazywano, iż przepis ten taksatywnie określa przesłanki dopuszczalności ograniczeń w korzystaniu z konstytucyjnych praw i wolności. Należą do nich: 1) ustawowa forma ograniczenia, 2) istnienie w państwie demokratycznym konieczności wprowadzenia ograniczenia, a więc również brak innych dostępnych, skutecznych środków realizujących podobny cel, 3) funkcjonalny związek ograniczenia z realizacją wskazanych w art. 31 ust. 3 wartości (bezpieczeństwo państwa, porządek publiczny, ochrona środowiska, zdrowia i moralności publicznej, wolności i praw innych osób) i 4) zakaz naruszania istoty danego prawa lub wolności.

W ocenie Trybunału Konstytucyjnego, mechanizm oceny dopuszczalności określonych ograniczeń odnoszący się do prawa własności dotyczy co do zasady również innych konstytucyjnie chronionych praw majątkowych. Również ograniczenia innych niż prawo własności konstytucyjnie chronionych praw majątkowych muszą zatem spełniać wyżej wskazane przesłanki. Dopuszczalność i granice ograniczeń nie mogą być rozpatrywane w oderwaniu od istoty (charakteru prawnego) określonej instytucji. Jak bowiem wskazano w wyroku z dnia 29 czerwca 2001 r., sygn. K 23/0032 „granice ingerencji w konstytucyjne prawa i wolności wyznacza zasada proporcjonalności oraz koncepcja istoty poszczególnych praw i wolności. Stwierdzenie, że ograniczenia mogą być ustanawiane tylko wtedy gdy są konieczne w demokratycznym państwie wymaga rozważenia: czy wprowadzona regulacja jest w stanie doprowadzić do zamierzonych przez nią skutków; czy regulacja ta jest niezbędna dla ochrony interesu publicznego, z którym jest połączona; czy efekty wprowadzonej regulacji pozostają w proporcji do ciężarów nakładanych przez nią na obywatela”.

W tym kontekście należy przypomnieć stanowisko Trybunału Konstytucyjnego wyrażone w wyroku z dnia 12 stycznia 2000 r., sygn. P 11/9833, zgodnie z którym zakres tych ograniczeń nie może powodować zniweczenia podstawowych składników prawa podmiotowego, powodując „wydrążenie” go z rzeczywistej treści i prowadząc do przekształcenia w pozór prawa. W takiej sytuacji dochodzi bowiem do niedopuszczalnego na gruncie Konstytucji naruszenia podstawowej treści - istoty tego prawa. Jak ponadto wskazał Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 2 czerwca 1999 r., sygn. K 34/9834, gwarancja równej ochrony praw majątkowych nie oznacza identycznej ochrony w przypadku różnych kategorii praw. Ochrona ta jest bowiem w pierwszym rzędzie determinowana treścią i konstrukcyjnym ujęciem poszczególnych praw: „równość może być zatem odnoszona jedynie do praw majątkowych należących do tej samej kategorii, a w żadnym zaś wypadku nie mogłaby być rozumiana jako przypisanie tych samych gwarancji ochronnych prawom majątkowym należącym do różnorodnych typów praw podmiotowych, choćby nawet zbliżone było ich ujęcie funkcjonalne. (...) Konstytucja samodzielnie nie ustanawia poszczególnych kategorii praw podmiotowych, nie hierarchizuje ich, ani też nie determinuje takich lub innych rozwiązań konstrukcyjnych lub treściowych, to jest bowiem zadaniem regulacji gałęziowych (...). Z drugiej jednak strony, zasady tej nie można rozumieć w sposób czysto formalny i blankietowy, pozwalający ustawodawcy na całkowitą dowolność kreowania poszczególnych praw podmiotowych. Przedmiotem oceny jest bowiem, z punktu widzenia regulacji konstytucyjnej nakazującej

równą ochronę prawną praw majątkowych, również stosowane przez ustawodawcę kryterium wyodrębnienia poszczególnych kategorii praw i zasadność merytoryczna stosowanego podziału”.

W ocenie pełnomocnika skarżącego zatem, takie uregulowanie przepisów, i zasad gwarantowanych przez przepisy ustawy zasadniczej, w tym art. 64 ust. 2 Konstytucji w zw. z art. 2 Konstytucji oraz art. 41 ust. 5 w związku z art. 77 ust. 1 Konstytucji, kreuja po stronie ustawodawcy obowiązek zatem takiego ukształtowania art. 8a ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r., aby wskazana w rzeczonym przepisie podstawa faktyczna dochodzonego od Skarbu Państwa odszkodowania za poniesioną szkodę i zadośćuczynienia za doznaną krzywdę za pełnienie czynnej służby wojskowej, do której odbycia osoba została powołana za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, nie była czasowo ograniczona do okresu od dnia 1 listopada 1982 r. do dnia 28 lutego 1983 r.- tj. tak cecha podmiotu w postaci pełnienia czynnej służby wojskowej tylko w okresie od dnia 1 listopada 1982 r. do dnia 28 lutego 1983 r. nie różnicowała w prawie do odszkodowania za poniesioną szkodę i zadośćuczynienia za doznaną krzywdę osób, które ustawodawca, zgodnie z art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych, uznaje za osoby represjonowane z powodów politycznych. Przypomnieć należy, że zgodnie z rzeczonym unormowaniem są to osoby, które w okresie od dnia 1 stycznia 1956 r. do dnia 31 lipca 1990 r. przez okres powyżej 30 dni pełniły zasadniczą służbę wojskową lub czynną służbę wojskową w ramach ćwiczeń wojskowych, do której odbycia zostały powołane z przyczyn politycznych za działalność na rzecz odzyskania przez Polskę niepodległości i suwerenności lub respektowania politycznych praw człowieka w Polsce. Przedmiotem konstytucyjnego obowiązku, który ciąży na ustawodawcy zwykłym jest tu wyrównanie ochrony praw majątkowych tych osób. Prawo do odszkodowania i zadośćuczynienia może być bowiem uznane za inne prawo majątkowe, którego możliwość dochodzenia w pełnej wysokości nie powinna być co do zasady ograniczona ze względu na przynależność do danej grupy podmiotów wyodrębnionej na podstawie cechy nierelevantnej, jaką jest kryterium czasowe w postaci terminu powołania do służby wojskowej. W przypadku art. 8a ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. jest to krąg osób pełniących czynną służbę wojskową tylko w okresie od dnia 1 listopada 1982 r. do dnia 28 lutego 1983 r., do której odbycia osoby te zostały powołane za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

***

Powyższe rozważania prawne, przedstawione w odniesieniu do przedmiotowej sprawy, w sposób jednoznaczny, zdaniem skarżącego, przesądzać winny o niekonstytucyjności kwestionowanego na ten moment przepisu art. 8a ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku – o *uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego Państwa Polskiego* (tj. Dz. U. z 2018 r., poz. 2099 ze zm.), jako sprzecznego z treścią przepisów 64 ust. 2 w związku z art. 32 ust. 1 i art. 2 oraz art. 41 ust. 5 w zw. z art. 77 ust. 1 i 2 i art. 31 ust. Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Mając na uwadze powyższe, wnoszę i wywodzę jak wyżej, uznając niniejsze pismo za w całej swej rozciągłości konieczne i uzasadnione.

~~Agnieszka Smuta~~

~~adwokat~~

Załączniki:

1) odpis skargi – 6x

2) pełnomocnictwo wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej;

3) wyrok Sądu Okręgowego w F z dnia października 2020 roku, sygn. akt
wraz z uzasadnieniem;

4) wyrok Sądu Apelacyjnego w F z dnia marca 2021 roku, sygn. akt
wraz z uzasadnieniem i dowodem doręczenia